

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Klasa 70 (2)

Izdan 1 aprila 1933.

PATENTNI SPIS BR. 9817

Suhodobnik Fran, Zagreb, Jugoslavija.

Sprava za crtanje.

Prijava od 30 decembra 1931.

Važi od 1 jula 1932.

Svrha je spravi prema pronalasku u prvom redu, da omogući crtanje paralela u tačno jednakim razmacima i u raznim kutovima uz najmanji gubitak vremena; nadalje crtanje svih kutova i ukrasa za umjetnički obrt. Sprava je posve jednostavna, daje se tvornički lahko proizvoditi i stoga jeftino prodavati.

Na nacrtu prikazane su razne forme izvedbe sprave, kojima je svima zajednička donja daska, u kojoj kliže daščica sa ravnalom sa manje ili više jednostavnim mehanizmom.

Izvedba prema fig. 1 sastoji se iz daščice a od drveta ili drugog prikladnog materijala, u kojoj su na desnoj i na lijevoj strani izžunjeni utori, a_1 , a_2 , koji mogu biti načinjeni i pomoću na daščici a pričvršćenih letvica. U sredini daske a nalazi se uzdužni izrezak b. U utore a_1 , a_2 upuštene su jedna iznad druge daščice c i c_1 , koje se dadu u ovima pomicati gore dole, a shodno su providene oznakama mjere kao mm, cm, i spojene pomoću pera ili druge elastične stvari, koja ih priteže jednu k drugoj, kako se vidi na fig. 2h. Preko daščice c, c_1 položena je daščica d, koja je kraća od daščice c i c_1 skupa, a imade dva uzdužna izreska b_1 i b_2 . Kroz izrezak b_1 ide matični ili krilni vijak g, koji na donjoj strani ulazi u ravnalo e, pak ovo okretljivo drži. Ravnalo e time je spojeno sa daščicom c, pa se s njom skupa pomiče u utorima daščice a. Pomoću vijka g daje se ravnalo e fiksirati tako, da tvori stanoviti kut, sa daščicom a. Vijčana matičica g imade i tu svrhu, da se pomoću nje daje daščica c skupa sa ravnalom e pri-

tegnuti k daščici c_1 , ako nije zato predviđen mehanički uređaj, kao pero ili sl. Kroz izrezak b_2 ide također glavični ili krilni vijak g_1 , pomoću kojega se daščica c_1 proteže u granicama izreska b_2 dole. Podjedno se pomoću ovoga vijka određuje razmak paralela jedne od druge. Na gornjem kraju ravnala e naštampani su ili urezani ili inim načinom učinjeni vidljivima razni kutovi. Osim toga se na ravnalu nalazi pomicaljka j, s kojom se određuje dužina crte tako, da sve crte bude jednako dugačke. Ravnalo e može biti na donjoj strani zubčasto ili inače krivoljasto, a tako mogu biti i u njegovoj plohi krivoljasti izresci raznih oblika kao na pr. e_1 , e_2 za crteže umjetnog obrta. Na donjoj strani daščice a predviđene su nožice f, f_1 među koje se daje sklopiti ravnalo e, a shodno su providene gumenim pločicama ili sl., da se daščica e na podlozi ne kliže.

Kada se hoće crtati paralela postavi se sprava na hartiju ili drugo i namjesti ravnalo e u onaj kut, kojim imadu da teku paralele, pa onda u tom kutu fiksira pomoću vijka g. Sada se ravnalo e daje pomicati gore dole samo zajedno sa daščicom c unutar izreska b_1 . Razmak između paralela je najveći, kada se vijak g_1 dotiče donjeg kraja izreska b_2 , a postaje sve už, što se vijak g_1 , a s njim i daščica c_1 više pomakne prema gornjem kraju izreska b_2 , jer je onda razmak između daščice c i c_1 sve už, a o tom razmaku zavis, za koliko će se ravnalo e kod crtanja uvijek pomaknuti dole.

Kod crtanja se uhvati vijak g_1 sa palcem i trećim prstom lijeve ruke, a sa kažipr-

stom se pritisne na vijak **g**. Kada se je načinila crta, povuče se vijak **g**₁ dole, dok gornji kraj izreska **b**₁ ne zapne za vijak **g**, a onda se vijak **g**, a s njim daščica **c** sa ravnalom **e** povuče dole.

Kada se sprava ne rabi, otpusti se vijak **g**, daščica **c** protegne sa ravnalom gore tako, da ravnalo padne među nožice **f**, **f**₁.

Na fig. 3 prikazan je jednostavniji oblik izradbe sprave. Ona se i ovdje sastoji iz pločice **a**, koja je rajdijeljena na jedinici mjere mm, cm i t. d., te imade u sredini uzdužni izrezak **b**, a na donjoj strani nožice **f**, **f**₁. U izresku **b** kliže pločica **c**. Ispod ove pločice postavljeno je ravnalo **e**, koje je na lijevom kraju zašiljeno, a ispod ravnala nalazi se kutomjer **k**. Sve ovo drži skupa matični ili krilni vijak **g**. Inače je ravnalo **e** jednako kao na fig. 1.

Kod uporabe fiksira se pomoću vijka **g** ravnalo u željenom kutu, pa dok se kažiprstom lijeve ruke pritisne na daščicu **a**, da se ne pomakne, povuče se palcem i trećim prstom vijak **g**, a s njim ravnalo i kutomjer za željeni razmak niže.

Mjesto da budu kutovi urisani na ravnalu, kao na fig. 1, može i kod izvedbe prema fig. 1, biti umetnut kutomjer i ravnalo **e** na lijevom kraju zašiljeno.

Izvedba prema fig. 3 a je varijanta izvedbe prema fig. 3. I ovdje je donja daščica **a** sa uzdužnim srednjim izrezom **b** i nožicama **f**, **f**₁. Daščica **a** razdijeljena je na jedinice mjere mm, cm. Na daščicu **a** položena je daščica **d**, koja imade jednaki uzdužni izrezak, a u izresku kliže daščica **c**, koja se pomoću vijka **h** daje pomicati unutar izreska daščice **d** i time odrediti razmak jedne crte od druge. Na donjoj strani daščice **a** umetnuto je ravnalo **e**, koje imade u sredini uzdužni izrezak **e**₁, i koje je pomoću krilnog vijka **g** okretljivo spojeno sa daščicom **c**. Ravnalo **e** može na desnom kraju imati stik, da se kod crtanja ne pređe dalje. Dužina crta određuje se pomicanjem ravnala **e** na desno ili na lijevo. Krilni vijak **g** spaja pločicu **c** sa ravnalom **e** i omogućuje fiksiranje ovoga u željenom položaju. Na daščici **d** providen je na gornjem kraju uređaj za hvatanje **g**₁. Kada je jedna crta nacrtana pritisne se daščica **d** dole, dok ne zapne na vijak **g**, a onda se sa vijkom **g** povuče ravnalo dole.

Kod primjera izvedbe prema fig. 2 produžena je daščica **e** na gornjem kraju preko daščice **a** i na tom produženju nalazi se kutomjer i pomoću krilnog vijka **g**₂ okretljivo spojeno ravnalo **e**. Funkcija mehanizma je inače jednaka kao kod fig. 1, te je ovaj oblik izradbe naročito prikladan za dugačke crte na velikim plohama, kao

na pr. crtanje sa kredom na školskoj pločici ili sl.

Naravno da su moguće još razne varijacije, a da se tim ne pređe izvan okvira pronalaska.

Patentni zahtjevi:

1. Sprava za crtanje naznačena tim, da u daščici (a) kliže gore dole sa ravnalom (e) pomoću vijka spojena daščica (c) tako, da se ravnalo dađe fiksirati u svakom kutu i za svaki ramak paralele jedne od druge, te za svaku željenu duljinu crte.

2. Sprava za crtanje prema zahtjevu 1, naznačena tim, da u utorima daščice (a) providene su uzdužnim izreskom (b), kližu dvije daščice (c c₁), a nad ovima od njih skupa kraća daščica (d), koja imade dva uzdužna izreska (b₁, b₂), jedan nad drugim, te matični ili krilni vijak (g), koji spaja ravnalo (e) sa gornjom daščicom (c), a prolazi kroz nad njom položnu daščicu (d), te matični ili krilni vijak (g₁), koji kroz donji izrezak (b₂) najgornje daščice (d) ulazi u donju daščicu (c₁).

3. Sprava za crtanje prema zahtjevu 1, naznačena tim, da donja daščica, koja je providena jedinicama mjere nema utora, već u njenom uzdužnom izresku (b) kliže šipka (c), koja je pomoću matičnog vijka (g) spojena sa ispod daščice (a) smještenog ravnala (e) i kutomjera (k), te na desnom kraju zašiljeno ravnalo (e) služi kao kazalo na kutomjeru.

4. Sprava za crtanje prema zahtjevu 1, naznačena tim, da je na daščicu (a) položena kraća daščica (d) providena jedinicama mjere, da je u srednji uzdužni izrezak (b) obih daščica upušćena šipka (c), koja je pomoću matičnog vijka (g) spojena sa ravnalom (e), koje se nalazi ispod donje daščice (a), te je provideno srednjim uzdužnim izreskom (e₁), dočim je na donjem kraju šipke (c) vijak (h) za udešavanje razmaka redova.

5. Sprava za crtanje prema zahtjevu 1 i 2, naznačena tim, da je gornja daščica (c) produžena i na gornjem kraju providena kutomjerom, pa pomoću matičnog vijka (g₂) spojena sa sredinom ravnala (e).

6. Sprava za crtanje prema zahtjevu 1 i 2, naznačena tim, da su gornje daščice (c i d) povezane pomoću pera ili druge elastične naprave.

7. Sprava za crtanje prema zahtjevu 1 do 4 naznačena tim, da je na ravnalo nataknuta pomicaljka (j) radi omedenja dužine crte, a na donjoj strani sprave nožice (f, f₁).

8. Sprava za crtanje prema zahtjevu 2, naznačena tim, da je providena kutomjerom i da je ravnalo (e) na desnom kraju zašiljeno da služi kao kazalo na kutomjeru.

9. Sprava za crtanje prema zahtjevu 2, naznačena tim, da su na ravnalu (e) nacrtani kutovi razne veličine.
10. Sprava za crtanje prema zahtjevu 1

do 5, naznačena tim, da je ravvalo (e) na donjoj strani izubčano ili inače krivuljasto i da su u njegovoj plohi izrezane krivulje različitih oblika.

Fig. 1

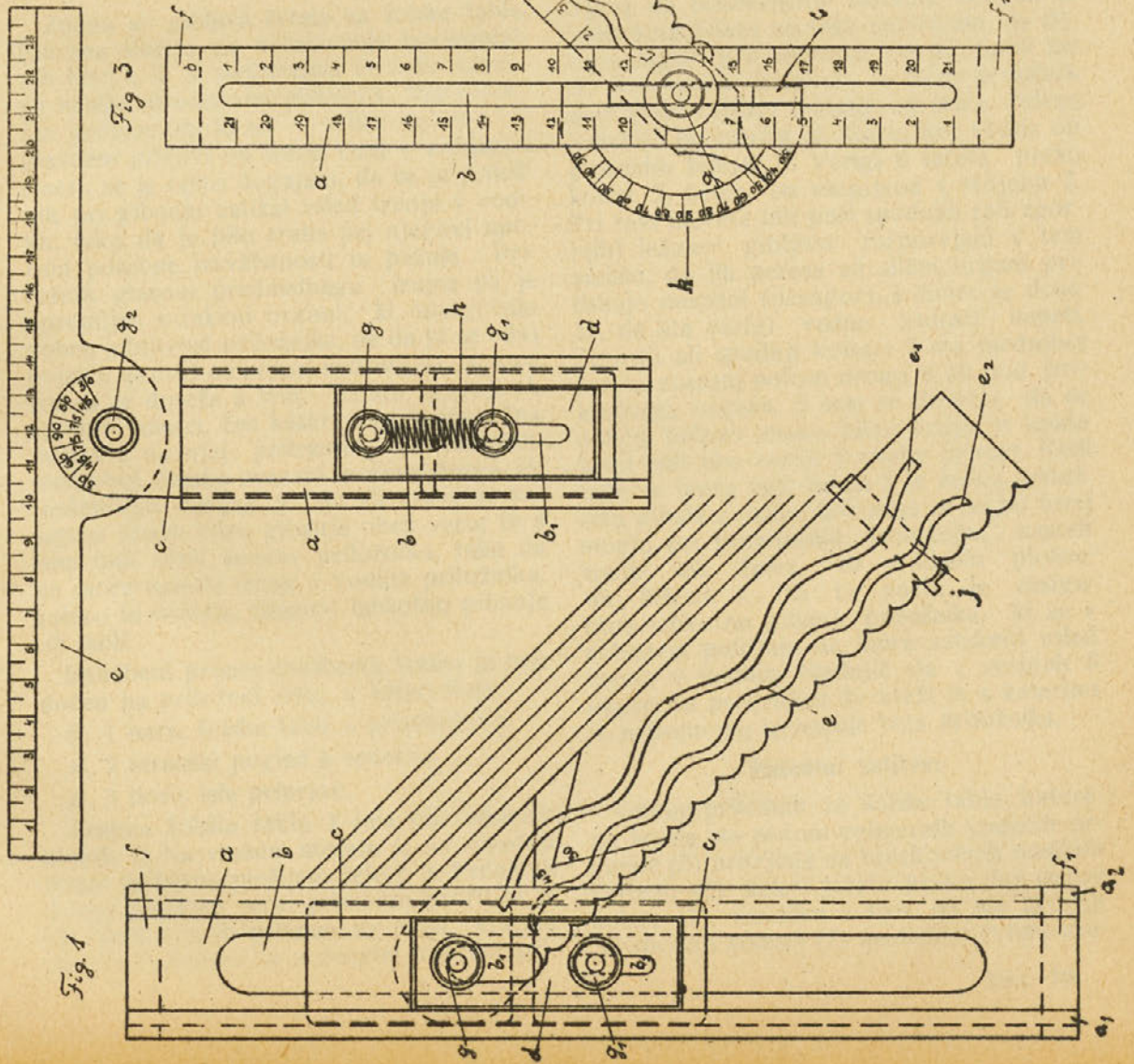

Fig. 3a

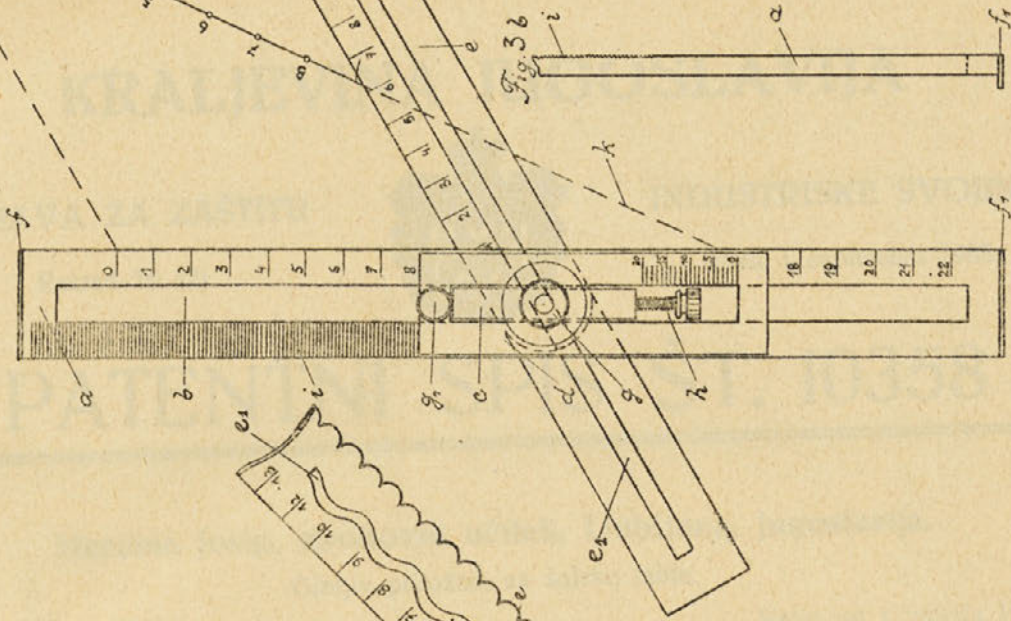

Fig. 3

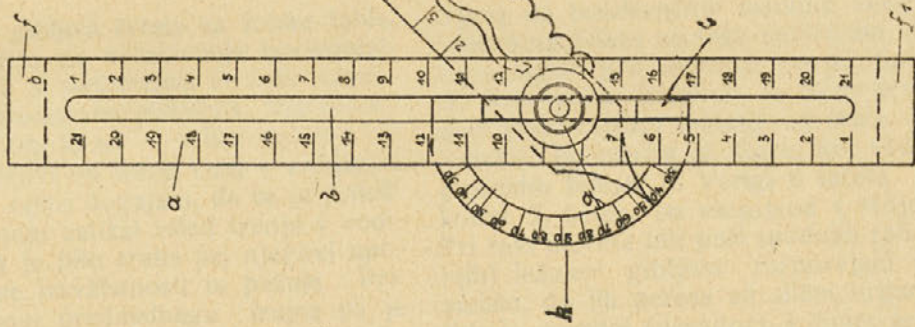

Fig. 3b

